

NA KLEPADLE

str. 71

POKOJ PRO HOSTY

str. 77

ZASTIHLI JSME NA LAVIČCE ... str. 78

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo · 5

středa · 18. června 2003

[· T R U T N O V ·]

[- DVORANA -]

Jak si vybíráš, na které dílně strávíš odpoledne?

Jdeme všichni dohromady, celý soubor. Chceme být všichni po kupě.

Šárka, 13 let

Podle toho, co mi připadá nejzajímavější.

Šárka, 14 let

Podle toho, kde je volné místo a trochu podle mojí chuti.

Martin, 12 let

Snažím se dostat na dílnu improvizace, protože znám její vedoucí a vím, že je dobrá.

anonym, 14 let

Podle toho, jaká je paní učitelka – jestli je hodná nebo zlá.

Markéta, 9 let

Podle toho, co si chci vyzkoušet.

Bára, 13 let

Jedna paní si dneska řekla, že tam můžou být jenom děti od 12 let. Tak jsme všichni museli jít jinam.

Andrea, 9 let

Někdo nás tam dal, tak jsme tam šli.

Bára, 9 let

Nejdeme do dílen. Nestihnem to, ale mrzí nás to. Hrajeme dnes a ráno zase musíme pryč. Rádi bychom šli.

Veronika a Markéta, 15 let,

Oni nás tam poslali.

Iveta, 9 let

Podle toho, co nás baví. Měli jsme dvě dílny a byli jsme tam vždycky dohromady, celý soubor. Většinou se shodneme. Je škoda, že můžeme jen dvakrát. Chtěli bychom vyzkoušet všechno.

Lucka, 17 let

Mně se na tu hudební nechtělo, přehlasovali mě. Ale pak to bylo dobré.

Mája, 16 let

Chtěla jsem jít s kamarádkou do výtvarné dílny, ale už bylo plno. Nechtělo se nám znova na improvizaci, protože jsme chtěly vyzkoušet všechno. Tak jsme šly na pohyb.

Maruška, 10 let

Taky podle toho, co nám doporučí vedoucí.

Aneta, 11 let

Já si vybírám i podle toho, co spíš potřebujeme do představení – třeba improvizální dílnu.

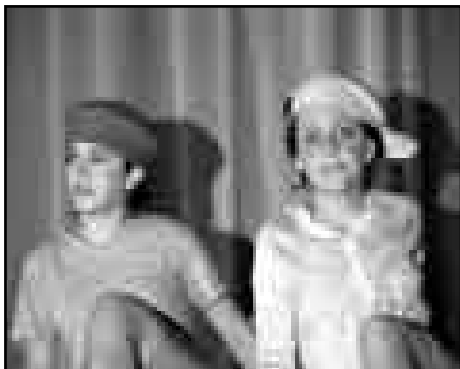
Petra, 11 let

Podle toho, co nás baví a zajímá.

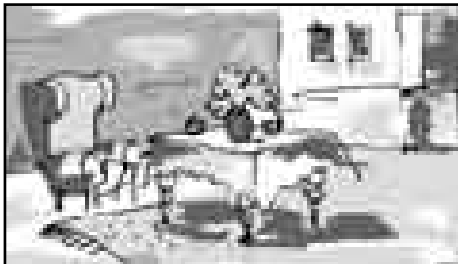
Petra, 12 let, Zuzka, 18 let, Nikola, 12 let

[- VE VÝTAHU -]

[- SALÓN -]

Další den přehlídky přinesl pět představení, čerstvou porci únavy, v sálech několik stupňů Celsia nad dýchacelnou mez, nové svršky „z druhé ruky“ lektorskému sboru, večer žlutých a červených kartiček a také další diskusi o představeních. Probíhala podle stejného a osvědčeného vzoru, a tak – rovnýma nohama do ní!

Hrozinky ZŠ Hroznová Brno – Živá voda

Vedoucí souboru Žanda Hrubá: s dětmi tohoto dramataku při ZŠ pracujeme s Ivanou Gajduškovou druhým rokem. Zkoušíme ve třídě. Námět vznikl před rokem, kdy jsme si hráli na kmeny. Postupně jsme ho rozvíjeli improvizacemi a doplňovali aktuálními situacemi, přičemž někdy jsme my, vedoucí, byly striktní a někdy benevolentní.

Seminaristé: Měli jsme pocit pobavení diváků i herců. Líbila se nám interakce mezi kluky a holkami, nastolení rozdílu mezi nimi i to, jak kluci postupně „mėkli“. Bavili jsme se o hudbě, která byla živá a příjemná, ale viděli jsme problém v mnoha použitých druzích. Možná však, že to v takovém druhu komedie nevádí. Téma kluci versus holky se střetávalo s tématem smrti. Možná by pomohl princip „divadla na divadle“.

Lektoři: téma se nám zdálo velmi vhodné pro tento věk, otázkou je však jeho uchopení, a v tom vidíme hlavní problémy inscenace: neujasněná role dětí (je to dětská hra nebo stylizace do rolí dospělých?), jejich postoj k rituálům (rituály smrti jsou záležitostí světa dospělých, a fungují jen tehdy, stanou-li se předmětem dětské hry – např. malování), povrchní práce s magickými předměty... Problém vidíme i v závěrečném rozuzlení příběhu, které vyzdvihuje jakýsi erotický podtext, ne zcela přiměřený věku dětí. Svatba by fungovala v případě, že by šlo o „hru na svatbu“. Navíc se zde ztrácí temporytmus představení. Práce s rytmem by pomohla i scéně souboje. Nesourodý výběr hudby by stejně jako řada ostatních prvků potřeboval sjednotit.

Diskuse: v poslední době se objevuje jakýsi „fenomén humorizace“, kdy téma zaniká díky snaze je humorně podat. I tady se dali unést budováním jednotlivostí, které zafungují jednou a dále se s nimi nepracuje – viz v expozici navozený vztah světa mrtvých a živých, který zůstal nedopovězen.

- výtvarná stránka, stejně jako hudba atd. neměla jednotný princip
- funguje to v případě, kdy výtvarný znak je zároveň znakem divadelním
- častá samoučelnost a ilustrování přinášely nelogičnosti – např. 3 výkřiky mrtvého, vztah k rituálu, práce se živou vodou, množství detailů, měsíc

Koukej! ZUŠ Klecany – Justýna a upíří

Vedoucí souboru Ivana Sobková: holkám je 11 – 12 let a mají různou míru divadelních zkušeností. Přinesly tuto knihu a chtěly hrát detektivku. Příběh jsme upravili pro holky.

Seminaristé: ocenili jsme představení samo i jednotlivosti – pointu, technické vyřešení okna, organizaci přestavěb. Připomínky máme k práci s hlasem matky, k divadelně nedokončenému příběhu, kde by se možná mohlo něco dodat. Možná pointa nevyzněla díky „zcizováků“ určenému divákům. Nečitelná byla postava tatínka. Při vnitřních myšlenkách dívky se nám zdálo, že pohyb nepodporuje obsah. Vrtá nám hlavou, jak mohla upíří matka vědět, že Justýna už je vysátá, když

jí přes plášť neviděla na krk. Vysoké nasazení v úvodu, kdy chór říká hlas matky, upadl při druhém opakování pouze 1 postavou a nabízí prostor pro hlubší vyhrání.

Lektoři: Vyzdvihli jsme dobře technicky zvládnutou práci s promyšleným a složitým textem, přirozený projev sebrané a kvalitně vedené party dětí, zajímavé využití komiksových obrázků, navozujících jednotlivé situace. Scéna se nám zdála místy statickou dekorací, kde chyběl prostor pro přirozené fyzické jednání s bednami. Postava matky by mohla být vypointovaná a možná posunutá do jiného rozměru vztahu matky a Justýny. Postava otce je zbytečná. Konec vypadá jako pointa, ale není – diváci už vše viděli a nemají čím být překvapeni.

Diskuse: tatínek je důležitý jako odraz zrůdného chování matky, která je kreatura svého druhu

- předloha je velmi obtížná a výsledek zdařilý, přesto některé věci tematicky utekly: např. přenosem do hořícího světa nefungují zcela typicky klukovské způsoby dokazování odvahy, parta holek není diferencovaná a chybí vztahy v ní a k ní...

- v předloze jsou velmi důležité vztahy k partě a vedení vnitřního boje hrdiny, kdy závěr se stává momentem zapojení se do party.

- je smích Justýny na konci osvobozující nebo hysterický?

- inscenace zůstává na rovině anekdoty.

HOP-HOP pidi, ZUŠ Ostrov – Tulíkráska

Vedoucí souboru Irena Konývková: Lucka si vybrala text k přednesu, který jsme zkoušely společně rozpracovat. Zpočátku jsme pracovaly bez kluka, což nefungovalo, a tak jsme zapojily saxofonistu.

(pozn.: následovala diskuse o způsobu výběru představení krajskými porotami a o tom, že leckdy představení, do něž vkládáme své naděje, nemusí uspět. Na druhé straně i takováto drobnička je rovnocenný účastník přehlídky.)

Seminaristé: bylo to příjemné pohlázení, které nás zaujalo nadhledem, humorem, zapojením saxofonisty, výbornou vybaveností dívky a úměrnou délkou. Možná by mohl být saxofonista více ve vztahu k dívce.

Lektoři: velmi kultivované pásmo, v němž se většinou podařilo potlačit jistou banalitu veršů. Dívka je vybavená na větší sousta. Mužský element saxofonisty je přínosem tam, kde fungovalo napětí mezi ním a dívkou, dané vzájemným ignorováním se. Oceňujeme použití polštářů a vypointování situací.

Diskuse: výhodou přehlídky amatérského divadla je svoboda vyjádřit se i na minimální ploše 5 minut

- jedním z kritérií výběru představení je i jeho všeobecná inspirativnost

DS ZŠ Bechyně – Ostrov pro šest tisíc budíků

Vedoucí souboru František Oplatek: děti jsou ze ZŠ, kde jsme v hodinách dramatické výchovy už loni pracovali s jinou Macourkovou pohádkou a přesvědčili se o jejich úskalích. Přesto jsme po něm znovu sáhli, protože se nám líbí.

Seminaristé: ocenili jsme výbornou práci s dechem a velký potenciál holek. Kladli jsme si otázku, proč si zvolily tento text „pod jejich věk“, v němž autorovy vtipy, určené dospělým, navíc ještě potlačily. Měli jsme problém s pochopením rámce – snu. Doporučili bychom větší práci se střihem, vyřešení množství budíků, upřesnění kostýmních znaků a dotažení práce s tělem.

Lektoři: potěšila nás práce s textem, přirozenost holek a jejich „užívání si“ hry. Zdálo se nám, že si zvolili příliš jednoduchou předlohu. Pomohlo by dotažení pohybové složky, některých situací a postav (pán a jeho vstávání, oblékání, natahování budíku) a jejich jasně ukončování. Škoda, že se nepodařilo více využít hlasu a pohybu při pochodu budíků do ráje.

Diskuse: Macourek je vždycky problém při inscenování, ale tentokrát se docela podařil. Problém vidím v absenci humoru (dáno třemou nezkušeného souboru).

- je to otázka interpretace – rostoucí snaha budíku vyvolává stále silnější facky a vede ke vzpouře, což ale znamená, že „ráj“ na ostrově nemůže být snem spáče, ale budíku

- je otázka, jak přenést verbální humor do

jevištně – pohybového

- tentokrát bylo zapotřebí zdvojevnání informací, a to u nařizování budíku
- na divadle musí být nastolena nejprve situace, pak reakce jednáni a teprve na konci slovo
- „panenský budík nosí rádiovku“
- tanec prodavačky byl samoučelný

Vzpomínka pamětníka, který tento text zpracoval před 25 lety: dopadli jsme stejně špatně a naši slovenští přátelé nás zkritizovali, protože vzpouru budíků musí zdůvodnit vygradovaná akce.

Žezny, Gymnázium Aš – Městečko Millwill

Vedoucí souboru Anna Trčková: Pracujeme spolu 3. rokem a pokusily jsme se tentokrát udělat představení „z ničeho“. Východiskem nám byla pouze věta „Paul Bodygen se vrátil.“, kterou jsme pak rozvíjely improvizacemi. Ty se snažíme čistit dodnes.

Seminaristé: představení u nás vzbudilo bouřlivou diskusi, jejímž hlavním problémem bylo pochopení příběhu. Někteří z nás nerozuměli celku, jiní jeho částem. Není nám jasný žánr ani téma. Postavy nemají dostatečně vybudované charaktery. Líbila se nám scéna, hudba, kostýmy, ale prostor dělal dětem potíže v hraní a ve srozumitelnosti, a nám pak unikala fakta.

Vedoucí: I my máme problémy s příběhem, i když teď už v tom máme jasno – jen to asi nedokážeme zahrát. Jde nám o městečko s podivnými lidmi, kde žije podivný šachista, který touží být starostou.

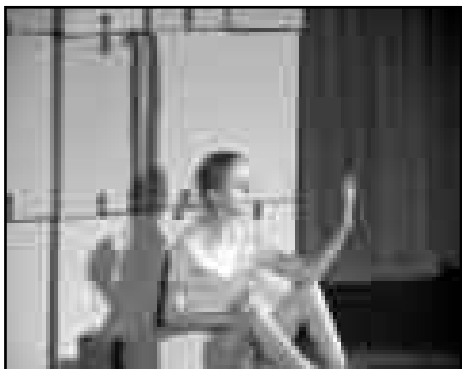
Lektoři: dopolední představení bylo hráno v kině a odpolední prostor v Národním domě tomu vyhovoval daleko více. Díky tomu jsme se pak začali v příběhu lépe orientovat, šachová partie získala na logice, chybělo však dotažení postavy šachisty a vztahů. Nebyl ujasněn žánr. Pokud by to byla detektivka, musí pracovat s napětím, detailem, stylizací postav, budováním charakteristik a motivů, což všechno zde scházelo. Nefungovala logika situací, vztahů a postav. Pozitivem byl pokus budovat hru cestou improvizací na základě 1 impulsu. Herecký projev aktérů se pohyboval od přibližnosti až k šarži. Problémy přineslo i nastolení scény – půlaréna vyžaduje, aby motivace postav začínala daleko dříve, než při příchodu do prostoru kukátkového jeviště.

Diskuse: není jasně, jestli princip improvizace byl hlavní spíše ve fázi hledání tématu nebo budování postav a situací, což způsobovalo onu nepřesnost.

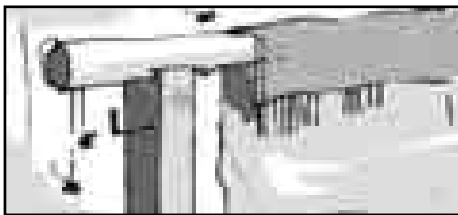
- detektivka pracuje s překvapením, ale to bylo v závěru dávno odhaleno
- bytatelem děje je spíše servírka než šachista
- pachatel by měl do děje aktivně zasahovat
- viděla jsem v tom inspiraci poetikou Twin Peaks, ale řada žádná poetika nebyla – spíše tisíc příhodů a odchodů, které o ničem nevypovídaly. Vše se říkalo a nesdělovalo jedním.
- byly to pro mě jednotlivé improvizované výstupy, řetězené za sebou bez sdělení
- připomínalo mi to naši politickou scénu, kde jsou taky jenom intrikáni nebo politici bez východiska.

A pak už následoval úprk na večere, zažívání dojmů, improvizací večer a následné ukládání se do postýlek. Poslední den přehlídky je na dosah...

Zapsala pradelna Petra

[- NA KLEPADLE -]

Záznam z dětského diskusního klubu Na Nivách

Dětský diskusní klub Na Nivách se odvíjel na stejném principu jako v minulých dnech. Tentokrát byla debata bouřlivější a názory rozrušenější. Několikrát byl debatní systém přerušen náhlým skokem do řeči, ale moderátoři Miloš a Tomáš vždy rychle zjednali klid. Bylo o čem mluvit, takže účastníci diskusního klubu setrvali Na Nivách takřka o půl hodiny déle. Ti nejvytrvalejší pokračovali v diskusi i cestou na večeri.

Nabízím teď obsah diskuse v poněkud utříděnější formě, bez záznamu jednotlivých replik a s uvedením míst vzbuzujících otázky.

Justýna a upíří

Líbila se jednoduchá scéna, která dobře fungovala – obzvláště otevírání hrobky. Světlo tam bylo výborné. Vyvolávalo tajemství. Z těch krabic šlo všechno dobře udělat.

Kostýmy byly taky dobré, zvláště upíří.

V představení bylo důležité, že strach upíří maminky je úplně stejný. Mámy jsou stejné.

Justýnina maminka byla moc zlá. Nehrála, ale křičela. Asi to bylo z pohledu Justýny, když to bylo tak moc. Maminka jí tak připadala. Určitě to ale neměla být zlá megera. Měla být přehnaně starostlivá. Justýna si z jejího křiku nic nedělala – takže já jsem ji jako zlou nebral. Ve slovech byla starostlivost. Jak ječela, dělalo jí to zlou.

Tatínek nebyl výrazný. Vlastně tam nemusel být. Asi to mělo znamenat, že maminka je stejná i k němu...

Zajímavá a pěkná byla práce se stronzou.

Konec byl otevřený. Nabízela očekávání, že dojde k dalšímu kontaktu mezi Justýnou a upíří holčkou, ale byl konec. Myšlenkou mělo být asi to, že je to u upírů i u lidí stejné, ale nebylo to zdůrazněno.

V knížce je, že ten kluk odchází ze hřbitova a strašně se směje, že mámy jsou všude stejné a parta se lekne, že se zbláznil. Tady to nebylo jasné.

Justýna zkusila holky postrašit už ve dne. V noci pak už utekly samy. Nepřevlékala se za upíra, ale chtěla udělat, že ji upíří vysáli.

Tulíkráska

Text byl sestaven z různých básní na téma láska. Dívka hrála jednu postavu, ale v různých náladách a v různých časech. Vztah mezi ní a saxofonistou se proměňoval. Bylo tam odmítání, zájem, škádlení.

Saxofonista to hodně oživil. Nepodbarvoval, ale byl dívce partnerem, jen se vyjadřoval jinak. Od začátku bylo jasné, že ona o něj má zájem. On nejdříve ne, pak nevěděl a pak ano. Polštářky byly dobré. Pomáhaly vyjádření.

Škoda, že tolik vrzala podlaha, vadilo to. Ale nebyla to jejich chyba.

První báseň byla hrozně oddělená od ostatních, mohlo by se to víc propojit.

Nevadilo, že v jednom textu je Petr a v druhém Tomáš. Šlo o poezii. Pochopili jsme to.

Městečko Millwill

Šlo o divné městečko, všichni měli k sobě hezké vztahy, jen policajti se k sobě nechovali hezky. Příběh jsme nestihli celý zachytit.

Líbily se nám taky servírky a šachista na

konci, bylo to překvapení.

Důležitým prostředkem byly kostýmy, hudba a divné mlaskání, které dělalo přechod v čase.

Nerozuměli jsme, jak to bylo s mrtvolami. Proč oživily a šly do bistra. Možná neumřely a zachránily se, protože byla vypuštěná voda z rybníka. Jenže se tam mluvilo o tom, že je zabijí. Celé představení se tvářilo realisticky a do toho oživilé mrtvolky nezapadaly.

Návrat zpět v čase byl zajímavý. Líbil se mi. Mně zase ne, nebylo to vůbec potřeba.

Příběh se nedá převyprávět. Šachista, který se asi jmenoval Paul Bodygen, se chce stát starostou klidného městečka. Tak si vymyslel nemoc a pak se všichni kvůli tomu povražдили. Jenomže to nemusela být nemoc, ale jenom tik. Ale nevíme, proč ji měla zrovna servírka a jestli ji Paul měl taky. A jak mohl vědět, že se navzájem obyvatelé pobijí? Proč to dělal?

Ta nemoc nebyla nemoc, ale fáma. Byla to nemoc v hlavách obyvatel. A kvůli tomu byli všichni schopní se zabít.

Představení se hrozně táhlo. Příběh měl pointu, ale celé to bylo monotónní, chtělo by to škrat.

Neověděli jsme, kdo byla ta červená paní. Připadala nám bez charakteru. Nakazila se proto, že byla bezcharakterní?

Teď běží v televizi repríza Městečka Twin Peaks, je to podobné. Inspirovali jste se tím?

Živá voda

Bylo to o tom, že byly dva kmeny – Amazonky a Tita. Holky a kluci. Amazonky měly živou vodu. Kmen Tita ji chtěl, protože mu umřel šaman. Amazonky ji nechťely dát. Tita ji ukradly a došlo k válce. Kromě bubeníků se všichni zabili. Bubeníci pak všechny oživil a pak se z Amazonek a Tita stal jeden kmen.

Velká debata se rozvinula kolem použitých písní. Hudba byla úžasná, rituály docela pěkné, ale proč ty moderní písničky? Vůbec se k tomu nehodily. – Proč ne? Téma bylo těžké. Chtěli ho odlehčit, tak si tam dali moderní písničky.

To „Budeš se mnou chodit?“ bylo divné. Nehodilo se to.

Světla, stronza, všechno bylo výborné, ale ty písničky zrušily všechno. Ale je to věc vkusu.

Líbilo se, jak se kluk převlékl za Amazonku. Jak byl jiný – chrápal, smrděl. Chtěl vodu, tak to kvůli tomu udělal, ale ze současnosti se to dá chápat i že byl transvestita.

Šlo o vodu nebo o hranici mezi životem a smrtí? Jmenuje se to Živá voda, tak o vodu.

Ostrov pro šest tisíc budíků

Byl to sen o životě budíků. Bylo to přehledné. Kostýmy byly jednoduché a moc tomu pomohly. Hlavní myšlenka asi byla: Buďte hodní na budíky.

Ale ono by to šlo i na lidi. Aby se k sobě dobře chovali. A také o tom, že i věci mají svůj život a že bychom si jich měli vážit.

Člověku se zdálo o budíku, pak se probudil – a taky ho bouchl. Mohlo by to být i o tom, že zvyk je železná košile. Člověk to pochopil, a přesto budík bouchl.

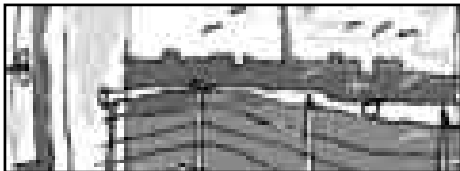
Líbila se práce s publikem jako se zástupem budíků.

Majitel budíku nemluvil, protože byl viděný budíkem. To bylo dobré. Taky bylo dobré, jak se budík snažil zavděčit svému majiteli a přitom dostával pořád větší pohlavky.

Tak o tomhle se mluvilo na diskusním klubu dětí. Většina debatujících patřila k staršímu školnímu věku, ale i děti 10-12 let se výborně vyjadřovaly a dokázaly přesně vyjádřit své myšlenky. Fascinovalo mne, jak přirozeně se povídalo. Některé názory si dost protřečily (hlavně v případě městečka Millwill a Živé vody), ale jejich nositelé nebyli nepřáteli. Na Nivách všichni pluli na jedné lodi, která vezla na palubě úctu, porozumění a odvahu.

Zapsala žehlička Iva

[- Z TERASY -]

Téma, téma, téma! A co látka?

Téma je patrně jedním z nejméně používaných slov v debatách o divadle. Pochopitelně. Předstoupit před diváky, a nevědět, proč je chceme oslovit, proč se s nimi chceme podělit o to, co jsme si připravili, je nesmyslné a vlastně i nezodpovědné. Jenomže vědět, proč chci o něčem vyprávět nebo hrát, proč jsem si vybral to či ono východisko, znamená taky vědět, jaký k němu mám vztah, co si o něm myslím, čím mě tak vzrušuje. Je řeč o tom, čemu se říká látka. Nemáme-li však nosnou látku – a na divadle je tou nejnosnější látkou zpravidla příběh, můžeme se stavět na hlavu a atakovat diváky sebevíc, ale naše snaha vyjde ve výsledku naprázdno.

Téma včerejší brněnské inscenace **Živá voda** by bylo možné lapidárně formulovat jako dětskou hravost. Pohled na malé děti, které se chovají na jevišti bezprostředně a hravě, okouzlí spolehlivě většinu diváků. Divák chvíli s pobavením a potěšením sleduje děti hrající si na jakési přírodní kmeny a na jejich soupeření. Ale divadelní čas běží neúprosně a diváka přestává postupně uspokojovat pohled na příjemné a hravé děti a začínou mu naskakovat neodbytné otázky: Co je to za kmeny? Jaký je mezi nimi vztah? Nepřátelský? Proč? Čím je nepřátelství dáno, z čeho pramení? Tím, že je jeden kmen klučičí, a druhý holčičí? Jaká je v tom asi logika? Co z toho vyplývá pro příběh? A jaký příběh se tu před námi vlastně odehrává? Hrají děti na jevišti členy obou znesvářených kmenů, nebo děti hrají děti (a jaké?), které si na členy kmenů hrají? Kde, kdy a za jakých okolností? Vždyť se čas od času obrací přímo na diváky s dotazem nebo otázkou a evidentně, „antiiluzivně“ jejich existenci registrují. („Tady jsou diváci...“) Proč se mrtvý náčelník najednou stane vypravěčem? Je to efektní, ale co to znamená, nebo přesněji co to má znamenat pro divadelní tvar?

I téma hry a hravosti je třeba opřít o konkrétní materiál, o látku, která ho může zprostředkovat a která je s to ho unést. To, co jsme viděli včera v sálku ZUŠ, byla však nesourodá směs jednotlivostí, které se jen obtížně skládají v celek. Už ta hudební směska, posbíraná z různých zdrojů (od Tibetu po český pokleslý popík), je příznačná a věru roztodivná. Ale především mám na mysli povážlivě nelogičnosti ve vedení příběhu: Proč kluci najednou vydají nepřátelům živou vodu? Proč mají živou vodu původně jen Amazonky? A nadto to vše bylo prošípano lacinými vtipky typu „Jsou to obřady pohřební, svatební, tázací, přací...“ Příběh Živé vody je tak obecný, nezakotvený, že děti nemají co hrát, a tak jim zbývá jen jediné, hravost jen demonstrovat.

Absence nosné látky dovedla do slepé uličky také Annu Trčkovou a její soubor z Gymnázia v Aši. Autorská inscenace Městečko Millvill se tváří jako postmoderní temná tragikomédie. Je to ale ve skutečnosti směs tak dokonale propletených motivů, že má divák často neodbytný dojem schválnosti. Důsledkem je žánrová nejasnost: Městečko Millvill je trochu

krimi, trochu thriller, trochu parodie na ně... A s nejasností jde ruku v ruce totální nahodilost ve ztvárnění postav, při němž se soubor nerozpakuje využívat posunčiny, prvoplánových šarží, laciného pitvoření nebo šaškování. Povážlivě často soubor sahá po prvních, laciných nápadech. Jsem přesvědčen, že to souvisí právě s tím, že soubor nemá oporu v příběhu, který by mu nabídl pevnější „pravidla hry“ a mohl by i naznačit možnosti stylizace.

Také třetí inscenace včerejšího dne – **Justýna a upíří** – byla s ohledem na zvolenou látku pozoruhodná. Na ní se podle mého dá ukázat, jak nosná látka, která nabízí dramatický, divadelně zajímavý příběh, situace a zajímavé téma, může podržet dramaturga a režiséra i soubor. Hororová povídka Briana Jacquese má přehledný příběh, který Iva Sobková zpracovala do podoby anekdoty. (Bylo by však ještě potřeba zvážit proporce některých částí, např. úvodní scénu s maminkou a závěrečnou, zrcadlovou scénu s upíří matkou, která by měla zafungovat jako rázná pointa; také by to chtělo zrychlit návaznosti mezi jednotlivými sekvencemi.) Jacquesova povídka nabídla dramaturgovi a souboru rovněž postavy, které jsou pro děti zvládnutelné, ve kterých se na jevišti cítí dobře. A zvolený žánr hororové anekdoty umožnil souboru najít šťastné řešení i pro postavy dospělých (fázované živé obrazy s bočními komentáři celé skupiny) a pro upíry. Vzhledem k žánru je naopak zavádějící a příliš naddimenzovaná úvodní pasáž s rozčilenou matkou (zvýrazněná navíc zatím nepřilíží šťastnou scénou s otcem u televize), protože vyvolává falešný dojem, že se tu začne rozehrávat jakési sociální drama. Všechno jsou to však problémy snadno řešitelné, protože inscenace je ve svém gruntu postavena dobře.

Také dvě zbývající úterní inscenace byly zajímavé tím, jakou látku měly jako východisko a jak s ní jejich režiséři naložili.

Ostrovská komorní kompozice **Tulíkraska** je příkladem toho, kdy inscenace zvolené látky vydatně pomohla. Textovým východiskem Tulíkrasky, které jsou vybrány ze stejnojmenné knihy Jana Kašpara, nepatří zrovna k vrcholům české poezie. Ale Irena Konývková coby režisérka těmto textům pomohla tím, že k nim vytvořila kontrastní - klučičí „hlas“, který s dívčí lyrickou hrdinkou vede dialog prostřednictvím saxofonu. Paralelní vedení obou hlasů zprostředkovává neokázale, bez zbytečných vnějších efektů téma, které si přednášečka z Kašparových textů vytáhla. Jenom mně trochu zamrzelo, že onen nesentimentální metaforický dialog-nedialog byl ukončen pointou, která je sice divadelně výrazná (kluk zareaguje tak, že dá dívce košem – hodí po ní polštář), ale tematicky výpověď zploštuje.

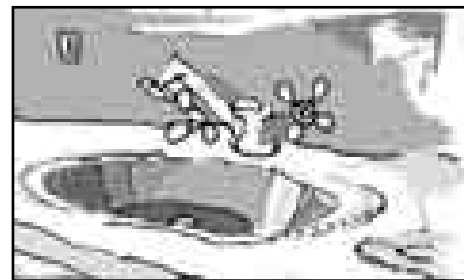
Bechyňský učitel základní školy František Oplatek – navzdory tomu, že v dramatické výchově teprve sbírá zkušenosti - přesvědčil o tom, že s dětmi dokáže pracovat tak, že jsou na jevišti většinou přirozené a kultivované, že na sebe dokážou dobře reagovat, cítí situace a získaly už i jisté divadelní dovednosti. Skutečností však je, že v divadelní práci není zatím F. Oplatek ještě příliš zručný a poučený. Projevilo se to především v tom, že se coby dramaturg Ostrova pro šest tisíc budíků zcela minul s poetikou Miloše Macourka. Jeho svérázný, především jazykový humor se za každou cenu snažil převést do „pravděpodobných“ situací. M. Macourek se tomu pochopitelně vzepřel. (Jeden příklad za všechno: Vzpomeňme si, co se přihodilo, když byly „pohlavky“ budíkům – které v Macourkově textu vnímáme metaforicky - na jevišti doslovně realizovány.) Následkem tohoto výrazného posunu došlo k tomu, že Macourkova

jiskřivá absurdní, vlastně nonsensová pohádková próza ztěžkla. Soubor se snažil tuto složitou situaci nějak řešit, ale bohužel spíše neobratnými obězličkami – příběh budíků byl vsazen do snového rámce a pro pohádku zbytečná scéna v obchodě byla ne zrovna šťastně (neadekvátně zvolené látky) nepatřičně „odlehčena“ tanečkem. Pokud však bude F. Oplatek i po divadelní stránce na sobě pracovat tak intenzivně, jako v oblasti metodiky dramatické výchovy, jistě se brzy s jeho souborem uvidíme.

Jaroslav Provozník

[- V KUCHYNI U DŘEZU -]

Všem vedoucím souborů, které vystupovaly v úterý 17.6. 2003, jsme položili jednu stejnou otázku:

Co rozhodlo o výběru tématu a předlohy vašeho představení?

Zde jsou jejich odpovědi:

Ivana Sobková, vedoucí souboru Koukej! ZUŠ Klecany

Holky chtěly nějaký strašidelný příběh. A já jsem zase chtěla, aby se na pozadí strašidelného příběhu dozvěděly něco o sobě, vztazích a problémech, které jsou pro ně aktuální.

Anna Trčková, vedoucí souboru Žeženy Aš, nám ,bohužel, unikla neznámo kam.

Žanda Hrubá, vedoucí souboru Hrozinky Brno

Hra v parku.

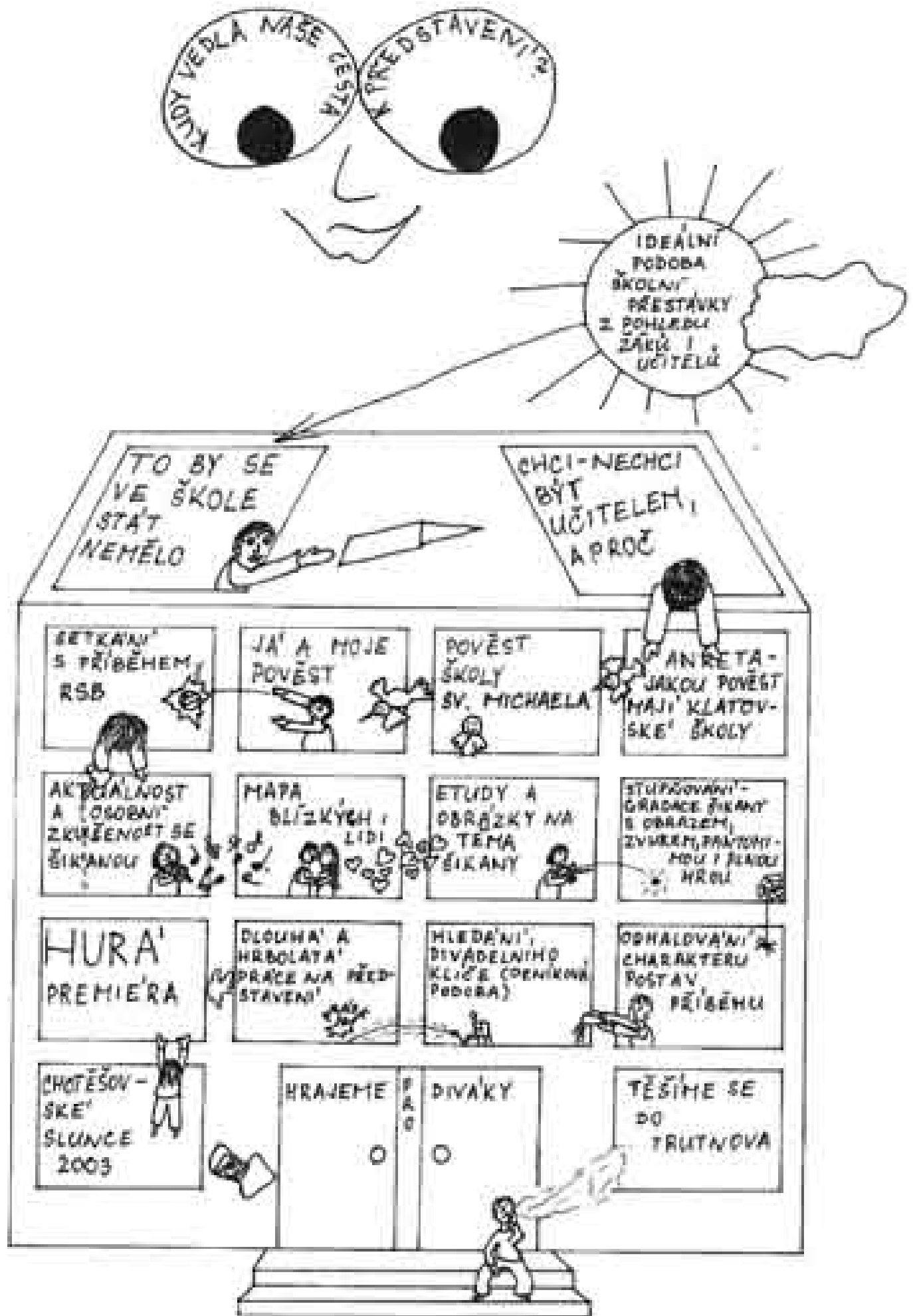
Irena Konývková, vedoucí souboru HOP-HOP pidi

Rozhodlo to, že Lucka přinesla sbírku Jana Kašpara Tulíkraska. Téma se odvíjí od povahy knížky.

František Oplatek, vedoucí Dramatického souboru ZŠ Školní Bechyně

Zájem holk. Jiný Macourkův text (Jak šly makaróny na procházku) jsme hráli před dvěma lety. Na krajské přehlídce jsme se dozvěděli, že je Macourek obtížně hratelny – a to byla pro nás výzva. Ale rozhodující byl zájem holk.

ZRCADLO

Otoman včera přemýšlel nad svou rubrikou Zpod starého Otomanu. Bude to jeho poslední letošní příběh pro vás, a tak si chce dát opravdu záležet. Chtěla jsem taky něco vymyslet, aby se nenaparoval, že je chytrější než já. Přemýšlela jsem a b á c l, dostala jsem nápad. Přehlička se pomalu ale jistě blíží ke konci, takže se dá už leccos zhodnotit. Tak proč bychom to neudělali? Způsob je jednoduchý, jedna hvězdička je nejhorší a pět hvězdiček je zase nejlíp. Dnešní otázky zní:

- 1/ Jak dobře nebo špatně v Trutnově vaří?
- 2/ Jsi nebo nejsi spokojen/a s výběrem jídla?
- 3/ A co dílny? Líbí se ti?
- 4/ Když už jsme u dílen, jaká se ti líbila nejvíc a proč?

Dramatický soubor ZŠ Bechyně:

1/ * * * *

2/ * * * *

3/ * * * * *

4/ Improvizace, protože se celým tělem dá i bez mluvení vyjádřit děj. Je to prostě hezký. (Lída)

Improvizace. Je to porozumění tomu druhému člověku. My jsme tady poprvé a s nikým jsme se neznali, tak nám to pomohlo. (Katka)

Dílna P. Bylo zajímavý, jak se pohybem dá vyjádřit spoustu věcí. (Jarka)

Improvizace. Mám improvizaci hrozně ráda, protože tam člověk hraje přirozeně a nedělá ty naučený pohyby. Já jsem ještě nic takového nezažila. Je to prostě úžasný. Podle mě je určitě dobrý, že se může improvizace využít na představení, když něco vypadne. Nám se to včera stalo. Při tom prvním představení nezvonil budík, tak jsme museli zvonit my. (Karolína)

Pohyb, čili dílna P. Mě pohyb baví. Dá se jím vyjádřit smutek, radost a nemusím to říkat. Já se odmalička ráda hýbu. (Lucka)

Martin a Lenka z Kroměříže:

Martin

1/ * * * *

2/ * * *

3/ * * * * *

4/ Výtvarné výlety, protože jsem začal objevovat v sobě potřebu se nějak výtvarně projevit. I když strašně jednoduše.

Lenka

1/ * * * *

2/ * * *

3/ * * * * *

4/ Improvizace. Učili nás pracovat s tělem, sladit pohyb a řeč a vnímat, že třeba z postoje můžu něco udělat.

Dana a Maruška z Nového Města na Moravě:

Dana

1/ * * * * *

snídaně

* * *

oběd

*

večeře (já totiž na teplou večeři nejsem zvyklá)

2/ * * *

3/ * * * * *

4/ Výtvarka. Bylo to fajn. Přístup učitelky byl perfektní a dělali jsme věci, co bych si nikdy nezkusila.

Maruška

1/ * * * * *

snídaně

* * *

oběd

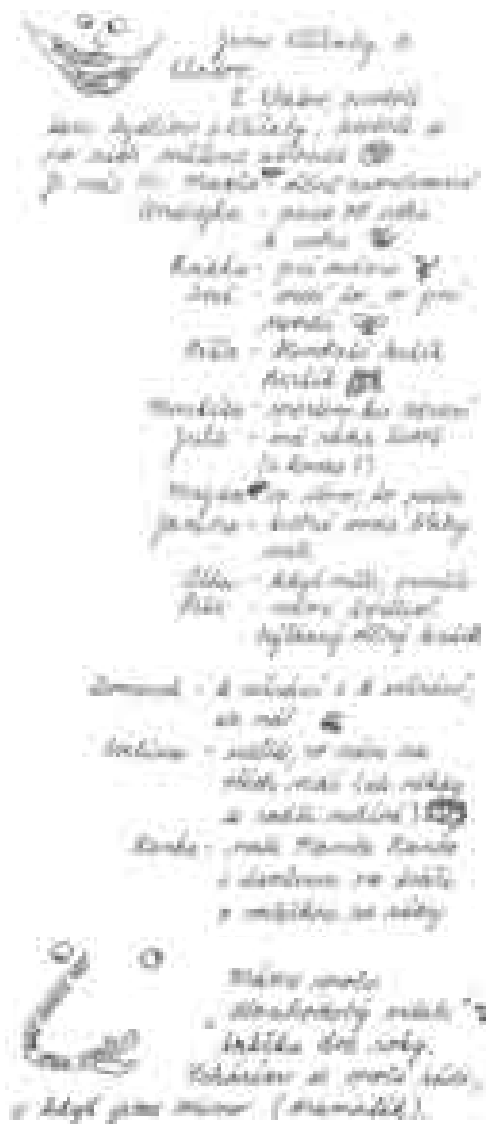
* *

večeře

2/ * * * *

3/ * * * * *

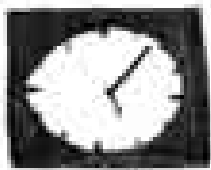
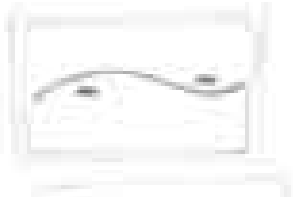
4/ Výtvarka. Já nemám normálně výtvarku moc ráda, ale tady mě bavila. Mohla jsem si dělat, co jsem chtěla.

Z NAŠICH PELÍŠKŮ

!!!Stavba povolena!!!

SVĚŽÍ VÍTR V „KUŘÁRNĚ“

Maruška a Dana přemýšlely včera o představeních, která viděly. A protože přemýšlely nahlas a navíc seděly se mnou v dětské redakci, začala jsem si ty myšlenky zapisovat. Některé z nich vám teď já a holky nabídneme. Jsou jen tak, k zamyšlení nebo k srovnání. A jestli to byly jen naše pocity, nebo to tak opravdu bylo, to teď asi stejně není to, o čem je tehle článkuček. Jestli chcete, čtěte.

Městečko Millwill? Nejdřív se mi vůbec nelíbilo, když jsem ho viděla v kině. Ale nejspíš to bylo tím prostorem. Abych to mohla posoudit, šla jsem se podívat ještě podruhé do Národáku a bylo to dobré. Akorát bylo divný, jak ty mrtvolky ožily. Podruhý mi to přišlo srozumitelnější, myslím, že tam říkali něco navíc, co v kině neříkali.

Budící byli podle mě na tak starý lidi hodně dětský. A nepochopila jsem tu holku v noční košili. Najednou byla vypravěč. Je ale pravda, že jsem seděla docela vzadu a moc jsem neviděla. Taký mě rušili lidi, co chodili do sálu během představení.

Leni byla výborná! Ale vadil mi ten stůl na kraji jeviště. Navíc ten kluk mluvil do mikrofonu a nikdo jinej ne. Nejlepší byly ty sny. Já jsem si úplně představila ty gestapáky, jak tam stříli. Fúj!

Tulíkráska? Nevím. Já znám ten text a mně se moc nelíbí to, co znám. I Mletpantem jsme znali, protože jsme to dělali loni. Takže jsem se soustředila na ten text a ne na ně. Moc se mi asi nelíbili, ale bylo to zajímavý, to jo.

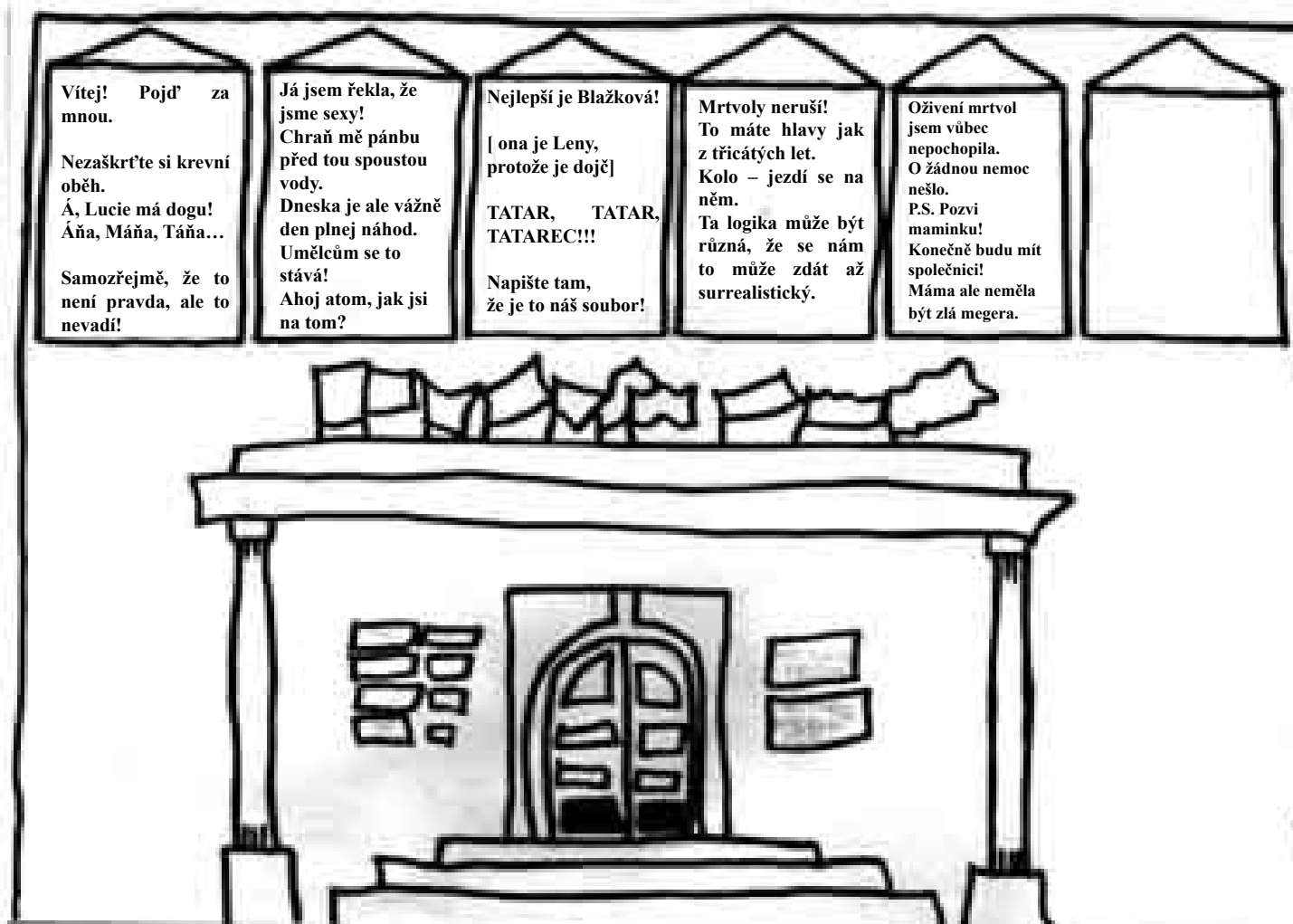
Ty malý děti mě ani jedny moc nezaujaly. Akorát ten Tatar, ten byl fakt dobrej.

Dokud nás čápi nerozdělí, to bylo hodně směšný. Mně se líbily ty básničky.

Ať si bylo, jak si bylo? Děti mi přišly dost vážný. I Maruška byla moc vážná. Nepochopila jsem, proč se Maruška zaplétala k těm malým, a pak šla zase k měsíčkům. Nevadilo mi, že jich bylo šest. Vůbec.

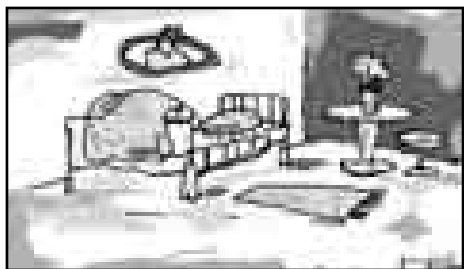
Bulánek

NÁŠ DŮM - NÁŠ HRAD

[- POKOJ PRO HOSTY -]

Rozhovor s Ladislavou Košíkovou

uměleckou vedoucí a choreografkou tanečního souboru Hradišťan, učitelkou tanečního oboru ZUŠ Uherské Hradiště....(těsně po proběhlé veřejné diskusi o inscenacích čtvrtého bloku, kterou moderovala)

Jaký máte pocit z dnešní veřejné diskuse?

V podstatě jako z každé předešlé! Vždy si cením toho, že jde o diskusi, která je bohatá, velmi plodná. Jsem ráda, že si nepovídáme jen o kladech jednotlivých inscenací, ale že se omílají i zápory představení. Vznikají tak nové a nové režijní nápady, které obohacují nejen samotné tvůrce představení, seminaristy, ale také třeba i mě jako člena lektorského sboru – je to pro mne velká inspirace a nutí mě zamýšlet se nad problémy, dívat se na ně zevnitř, učit se je definovat, rozlišovat, třídit a správně pojmenovávat. Zde získáváme zpětnou vazbu k tvůrčí činnosti, kde člověk jedná více méně intuitivně a nepřemýšlí nad pojmenováním jednotlivých věcí.

V loňském roce jste zde vedla pohybovou dílnu pro dospělé. Jaké spatřujete největší rozdíly v práci lektora dílny a člena lektorského sboru?

V dílně si velmi cením spolupráce se seminaristy, kdy se podaří navodit krásné prostředí a vznikají vztahy. Ve vývoji takového semináře je to otázka citového a intuitivního působení. V takovéto porotě jsem poprvé a je to také velmi zajímavé, i když práce se seminaristy mi připadá více tvůrčí a mně možná bližší. Jak jsem však řekla v úvodu, i práce v lektorském sboru mě obohacuje a přináší nové podněty pro mou práci.

Jak hodnotíte pohybovou vybavenost dětí vystupujících na letošní Dětské scéně?

Jde o poměrně složitou otázku a odpověď se nedá zevšeobecnit. Je tu různá pohybová vybavenost dětí. Nejvíce vynikl soubor z Děčína, který jsem velmi chválila, účinkující byli srovnatelní s profesionální scénou. Co se týče celkového pohybového vybavení a používání pohybového slovníku nebo budování pohybového slovníku charakteru jednotlivých postav, tak nemám pocit

velkého uspokojení. Myslím, že by se na tom dalo ještě hodně a hodně pracovat. Vše začíná od práce s tělem jako se svým nástrojem. Tak jako muzikant má housle nebo kytaru a musí je nejprve správně naladit, tak stejně herec či tanečník má tělo jako svůj hudební nástroj, který potom musí i správně rozeznít. Tady nacházím velké úskalí – soubory nedokáží pracovat s tělem tak, aby podpořilo inscenaci, posunovalo děj a dotvářelo charakter jednotlivých postav. Základ je prvotní ovládnutí prvků, jako je držení těla, zvládnutí jednotlivých pohybů, odkud kam se vedou atd. Je pravda, že ve spoustě inscenací by tato technická stránka hodně pomohla, udělila by představením napětí a posílila jejich temporytmus. Já choreografii divadelního představení neberu jako vytváření tanečků nebo tanečních vstupů. Jde o neodmyslitelnou součást celého komplexu výrazových divadelních prostředků, což je také pohyb těla, který by měl souznít s výtvarnými prostředky, s mluveným slovem, prostorem, a měl by tak vytvářet jednotu celého díla.

Navštívila jste v poslední době nějaké zajímavé představení, které byste nám doporučila?

Abych řekla pravdu, tak jsem v poslední době neměla moc času na návštěvu divadla, spíše jsem na představeních pracovala. Naposledy jsem spolupracovala na představení s panem režisérem Janem Antonínem Pitínským na Maryši v Nitiře. Toto představení se mi jeví jako velmi zvláštní a zajímavé, úžasně plné člověčenství a naplnění mrštkovského děje, kdy se jde až na dřevě charakteru jednotlivých postav. Text je v něm odkrýván až na samou jeho podstatu, přičemž filozofická podstata díla zůstává zachována. Tato práce pro mne byla velmi inspirativní, plná krásných zážitků.

Čím v poslední době žijete, třeba i mimo profesní hranice?

Žiji zahrádkou, na kterou ale nemám příliš času. Osázela jsem ji muškáty a různými letničkami, ale mrzí mne, že si tam nemohu posedět a zažít krásný pocit odpočinku. Dále žiji tím, že již brzy si po značně hektickém roku budu užívat domácí pohody – budu dělat pořádek ve skříních, a na to se těším. Utřídím si své věci, myslím ty materiální, které seřadím a dám do pořádku, a pak si sednu na terasu a začnu si třídit i své myšlenky. Možná se mi podaří prožít vnitřně a citově ten hektický rok, možná to povykládám svým nejbližším, protože ani na to nebyl čas.

Rozhovor s Veronikou Rodriguezovou

pracovnicí Centra volného času Domeček v Brně, vedoucí dětských a mladých divadelních souborů, na letošní přehlídce je spolupracovnicí dětského diskusního klubu.

Jaká byla dnešní dětská diskuse?

Zcela jistě se o dnešní diskusi, ale i o těch předešlých, dá říct, že byly věcné. Prozatím se stalo každý den, že děti uměly pojmenovat dost přesně problémy inscenací. Jistě je to podpořeno i tím, jak mají diskuse zorganizovány Miloš s Tomášem. Mechanismus, který nastolili již od prvního diskusního klubu, funguje zcela bezpečně, a přispívá k věcnosti diskuse a tomu, aby se problémy řešily bez emocí a zbytečných konfliktů. Dnes se např. velmi diskutovalo o Městečku Millwill, byla přetřásána otázka, jestli je nemoc hlavní hrdinky skutečná, nebo jestli je to jen fáma, která pracuje sama od sebe. Diskuse v dětském klubu je vstřícná a zároveň věcná, a

to si na ní velmi cením. Také si uvědomuji, jak jsou diskuse pro děti velmi důležité, protože se v nich dozví zcela v nekonfliktní rovině od členů ostatních souborů problematické a nejasné body jejich inscenace a zároveň získají zpětnou vazbu, co se divákům nejvíce líbilo. Mnohdy se mi zdá až neuvěřitelné, jak to, co slyším a o čem se bavíme s lektorským sborem dopoledne, zaznívá v podobném duchu, rozsahu i s vystižením kontextu hodnocení i od dětí. A to vše na základě jejich diváckého zážitku. Je vidět, že problematice rozumí a jsou dobře vedené.

Z programové brožury jsem se toho o tobě mnoho nedozvěděl - prozrad' nám na sebe, čemu se v současné době nejvíce věnuješ?

Já jsem původně vystudovaný historik-archivář, ale pak jsem učila dějepis, pedagogického vzdělání nemám. Učila jsem v Brně na několika středních školách a vždy jsem se snažila kromě dějepisu učit i dramatickou výchovu, což nebylo vždy úplně jednoduché, neboť ne všechny školy mají tento obor ve svém vzdělávacím programu. V současné době pracuji již čtvrtým rokem v Domě dětí městské části Starý Lískovec, ve středisku Ulita, které nabízí výukové programy, řešící problematiku výuky dějepisu s využitím prostředků dramatické výchovy. Tato oblast mě velmi zajímá a mám pocit, že se nám tato práce daří. Výukové programy navštěvují třídy žáků druhého stupně ZŠ a středních škol. Společně se svými kolegy, např. Ivou Dvořákovou a Radkem Marušákem, jsme připravili program i pro učitele dějepisu, aby získali inspiraci pro práci s žáky. Potvrzuje se nám, že tento způsob výuky má ve škole své místo.

(V následujících chvílích se Veronika proměnila v nadšenou průvodkyni dramaticko-výchovnou lekci o Boženě Němcové a já se přestal ptát a poslouchal a poslouchal její vyprávění. Pokud ho chcete taky slyšet a nebo dokonce prožít na vlastní kůži, navštivte Veroniku v Brně.)

Zapsal kominík Zdeněk

[- NA PŮDĚ ZA TRÁMEM -]

Foto z hudební dílny, které se včera nevešlo

[- ZASTIHLI JSME NA LAVIČCE -]

Krátký rozhovor s čestnými hosty letošní Dětské scény

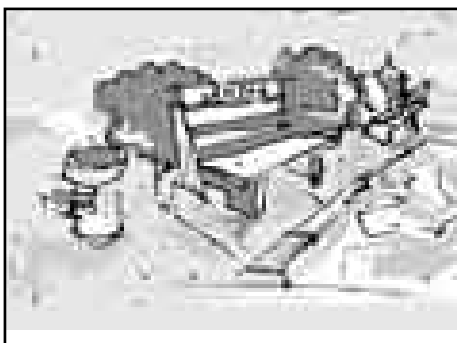
Všem čtyřem čestným hostům, kteří dramatickou výchovu jako obor v naší zemi budovali, když byla ještě v plenkách (právě tak jako v tu dobu komíník Zdeněk a mnozí ze zde přítomných seminářistů i lektorů), jsme položili dvě otázky:

1. Co pro vás znamená být na letošní přehlídce?
2. Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?

Libuše Nováková, dlouholetá učitelka LDO LŠU a porotkyně mnohých přehlídek dětského divadla a přednesu

1. Pro mne byl především krásný zážitek představení Jany Štrbové, které mě zase vrátilo do doby, kdy jsem s dětmi přímo pracovala. Druhý zážitek je trochu škodolibý, protože jsem bývala na takovýchto přehlídkách často členka poroty, mnohdy i předsedkyně, a bylo to vždy hektické a pracné, takže soucítím s těmi, co v tomto proudu jsou dnes, a sama si to tu jen tak pěkně užívám. Je to samozřejmě také velmi radostné, protože se tady setkávám s těmi, s kterými jsem tehdy pracovala. Je pro mne rovněž milé, že tady jsou děti, se kterými jsem v sále, na ulici, se kterými prohodím pár slov, a zjišťuji, že jsou vlídné, příjemné, a to mě těší, protože znám i jiné chování.
2. Kdybych byla domem, ... já spíše řeknu, kdybych měla dům, tak by v něm dole byla velká obytná místnost a kuchyň, abych mohla vařit. V prvním patře by byly malé pokojíčky, aby

se do nich vešla celá moje rodina i moji přátelé. Kolem toho domu by musela být velká zahrada a tou by protékal potok, možná i řeka, aby to tam hučelo - dalo by se v ní koupat.

Jiří Oudes, vedoucí dětských loutkářských souborů, který ovlivňoval podobu dětského loutkového divadla spolu s Hanou Budínskou a Miladou Mašatovou

1. Pro mne to znamená mnoho, protože jsem na takové akci nebyl mnoho let. Je to pro mne rovněž setkání s přáteli, ale také poznatek, že se to všechno najednou změnilo a že jsou taky mladí a jiní lidé, že mezi nimi nepoznávám ani svou žačku, lidé mne zdraví a já pátrám v paměti, kde jsem je školil. Člověk chce znovu nasáknout tou atmosférou a zase něco vidět.
2. Dům ..., v něm by jistě děti byly, ale nehrál bych s nimi divadlo, muselo by tam být mnoho legrace, někde bych s nimi coural venku. V tom domě by nebyla televize a hlavně bych

chtěl, aby samy něco tvořily, dělaly rukama. Ale jak jsem řekl - ne divadlo, protože to je moc vzpomínek.

Šárka Štembergová, pedagog hlasové výchovy, autorka několika odborných publikací

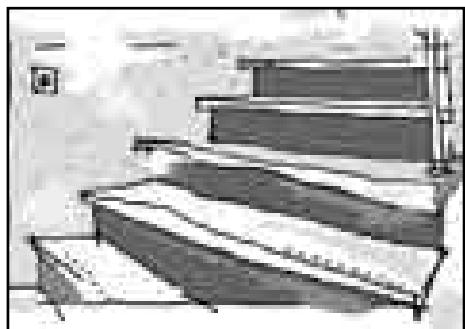
1. Pro mne to znamená především, že se setkám s lidmi, kteří mají stejný vztah k tomu, co já mám ráda. A taky poznám, jak se vyvíjí práce s dětmi, protože ji již delší dobu nedělám, a tak ráda uvidím špičkové soubory, abych si udělala obrázek, jak současná situace vypadá.
2. Kdybych byla dům, tak bych byla chalupa plná dětí.

Jana Vobrubová, spoluzakladatelka LDO LŠU (dnes ZUŠ), lektorka dramatické výchovy, porotkyně dětských přehlídek

1. Pro mne to je setkání se starými dobrými přáteli, na to se především těším, a pak možnost, abych viděla, kam se ubírají dnešní dramataci.
2. Já bych byla malá chaloupka s vlastním zahrádkou, s vlastním veškerým zázemím a se zvířaty ... bez dětí.

[- ZASTAVILI JSME NA SCHODECH -]

Tato rubrika nabízí čtenářům minirozhovory se zajímavými lidmi. Všem dotazovaným pokládáme tři stejné otázky:

1. Hrál jste jako děti divadlo?
2. Proč?
3. Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?

Luděk Richter, lektor semináře C – Vznik loutky, loutkář a pedagog

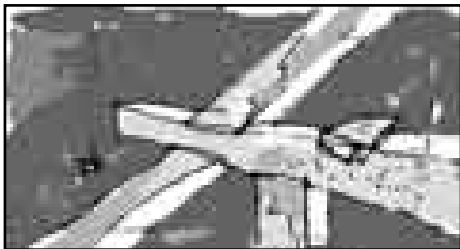
1. Ano.
2. Paní učitelka nás ve 2. třídě základy přivedla na Den otevřených dveří do Domu pionýrů a já jsem si tam vybral dva kroužky – pěvecký a loutkářský. Jenže pak jsem zjistil, že oba jsou ve stejný den a čas, a tak jsem si musel vybrat. Nakonec – vzhledem k mým pěveckým schopnostem našťást pro sbor – jsem si vybral ten loutkářský. Navíc mi to připadalo zábavné.
3. Byl bych asi hájenka na kopečku s lesem za zády.

Martina Tothová (zvaná Bulánek), vedoucí střediska pro volný čas dětí a mládeže Archa v Rakovníku, v letošním roce redaktorka dětských stránek Deníku Dětské scény

1. Ne, až na střední škole.
2. Protože jsem chodila hrát na flétnu, kreslit, tancovat a dramatař se tam už prostě nevešel.
3. Starý činžovní dům s kulatým širokým schodištěm a malými bytečky, takový, kde se všichni znají a vědí o sobě skoro všechno. Z venku by byl omšelý, ale uvnitř krásně světlý a veselý.

[-NA PŮDĚ ZA TRÁMEM-]

Jevištní pohyb a pantomima - dílna pro děti ze souborů

Z programové brožury je možno vyčíst, že se o vedení této dílny dělají dva lektori, a to Jiří Lössl, tanečník a odborný pracovník IPOS-ARTAMA, a spolu s ním Martin Plešek, absolvent KVD DAMU, spoluzakladatel České improvizací ligy. Včera trávil dopoledne s dětmi ze souborů první z jmenovaných. V tanečním sále ZUŠ se sešlo asi dvacet malých i čtyři větší seminářské od 9-ti do 15-ti let. V první části dopoledne se všichni zabývali především vnímáním tělového pocitu a jeho pohybovým ztvárněním. Dětem bylo nabídnuto vždy několik možností - variant, jak s tělem zacházet. Některé fáze práce byly pro děti poměrně náročné a dlouhé, ačkoliv byly občas prokládány honičkami a odpočinkovými aktivitami. V druhé části dopoledne se lektor zaměřil na rozvíjení interpersonálního citění ve vztahu k pohybu, práce probíhala převážně ve dvojicích. Děti zaujaly předložené činnosti především v chvílích, kdy mohly spolupracovat ve větších skupinách nebo alespoň ve dvojicích. Po celou dobu trvání dílny zněla v podkresu hudba. Děti byly k pohybovým improvizacím a cvičením motivovány jednoduchými obrazy např.: životem jepice, která žije tři roky v bahně jako larva a teprve poslední hodiny svého života tráví na souši, vyrůstaly ze země jako dobře zakořeněné rostliny. V závěru celé dílny děti reflektovaly nejdůležitější a nejhezčí okamžiky celého dopoledne.

komínik Zdeněk

[-SPIŽÍRNA-]

Ray Bradbury: Kaleidoskop Odeon, Praha 1989 Emisar

Martin věděl, že už je zase podzim, protože Pes s sebou nosil domů vítr a mrazíky a vůni jablek, která měla pod stromy. V černých spirálách chlupů přinášel Pes celik zlatobýl, prach pozdního léta, slupky žaludů, veverčí chloupky, peří červenek, které už odletěly, piliny čerstvě nazezaného dříví a sežehnuté listy spadané z rudě planoucích javorů. Pes vyskakoval. Pršky jemňouchých kapradin, ostružinových úponků a ostré trávy zavířily po posteli, odkud volal Martin. Nebylo pochyb, nebuo už vůbec pochyb, tohle neuvěřitelné zvíře je Říjen!

„Ke mně, starouši, pojď sem!“

A Pes se uvelebil, aby zahrál Martinovo tělo plápolavým žárem nebo klidným teplem roční doby, aby naplnil pokoj lehkými nebo těžkými, mokřými nebo suchými vůněmi cest do daleka. Na jaře voněl šefíkem, kosatci, pokosenou trávou, v létě měl zmrzlinu na vousech, čpěl dýmem z bouchacích kulíček, z barevných raket a ohňostroju a přibíhal upěčený sluncem. Ale na podzim? Na podzim to bylo něco jiného.

„Pse, jaké je to venku?“

A Pes ležel a vyprávěl jako vždycky, Martin ležel a uvědomoval si, že podzim je jako za starých časů, než ho nemoc v posteli odbarvila do běla. Tady byl jeho most do světa, jeho poslíček, rychlá a pohyblivá součást jeho samého, kterou zavyskáním vysílal, aby běžela a vrátila se, aby obíhala a větila, sbírala a donášela čas a tkáň světa z města, z krajiny, od potoka, od řeky, od jezera, zdola ze sklepa i shora z půdy, z komory nebo z kůlny na uhlí. Stokrát za den byl obdarován slunečnicovými semínky, pískem ze zahradní pěšinky, kvítky kaštanů nebo pronikavou vůní tykvi. Pes pelášil zamlženými obrysy vesmíru a všechno nasával do svého kožichu. Stačilo nastavit ruku a bylo to tady...

„A kampak jsi šel dnes ráno?“

Aniž něco slyšel, věděl, kudy se Pes hnul dolů z kopce, na němž ležel podzim v křehkých stéblech obilí, kde ležely děti v pohřebních hranicích, v šelestících mohylách, mrtví, pohřbení pod listy, ale pozorně vyhlížející, když se Pes a svět hnali kolem. Martin hrábl prsty, prohledal hustou kožešinu a přečetl si o daleké cestě. Přes strniska, přes třpytívu hladinu potoka v údolí, přes mramorem poseté prostory hřbitova, do lesů. V tom úžasném období kořených vůní a vzácných kadidel proháněl se nyní Martin prostřednictvím svého emisara kolem dokola, sem tam a domů!

Dveře ložnice se otevřely.

„Ten tvůj Pes už zase něco vyvedl.“

Matka přinesla podnos s ovocným salátem, kakaem a houskami a rozhlížela se modrýma očima.

„Mami...“

„Pořád se v něčem hrabe. Dnes ráno vyhrabal díru na zahradě slečny Tarkinové. Ona teď prská vzteky. Tenhle týden už jí tam vyhrabal čtyři.“

„Možná že něco hledá.“

„Povídali, že mu hráli. Je zvědavý, až bůh brání. Jestli nedá pokoj, zamknu ho.“

Martin pohlédl na tu ženu, jako by před sebou viděl cizince. „Ale to bys přece neudělala! Jakpak bych se potom něco dozvěděl? Odkud bych zjistil, co se děje, kdyby mi to Pes neřekl?“

Maminčin hlas se ztišil. „Tak tohle on dělá - on ti říká, co se děje?“

„Když běhá venku sem a tam a pak se vrátí, o všem se dozvím, všechno se od něj dozvím!“

Seděli a dívali se na Psa a na odrovenou hlínu a semínka poházená na prošívané pokrývce.

„No, tak jestli přestane hrabat, kde nemá, může si běhat, jak chce.“ řekla matka.

„Ke mně, starouši, pojď sem!“

A Martin připevnil Psovi na obojek plechovou destičku: MŮJ MAJITEL JE MARTIN SMITH - JE MU DESET LET - LEŽÍ NEMOCNÝ V POSTELI - NÁVŠTĚVY VÍTÁNY.

Pes zaštěkal. Matka otevřela domovní dveře a pustila ho ven.

Martin seděla naslouchal.

Z dálky bylo slyšet, jak Pes běží v klidném podzimmém dešti, neboť se právě rozpršelo. Bylo slyšet štěkot a cinkání, které sláblo, zesílilo a zase zesláblo, jak ostře zahnul z kopce dolů do uličky a přes trávník, aby s sebou přivedl pana Hollowaye a olejový kovový zápach titěných hodin s vnitřky jako droboučké sněhové vločky, které pan Holloway spravoval doma ve své dílně. Nebo třeba přivedl pana Jacobse, hokynáře, jehož šaty čpěly salátem, celerem, rajskými jablky a konzervovaným, skrytým pachem červených démonů, vytištěných na plechovkách se šunkou. Pan Jacobs a jeho neviditelní růzvosasí dáblové mávali často zezdola z dvorku. Nebo Pes přivedl pana Jacksona, paní Gillespieovou, pana Smitha, paní Holmesovou, každého přítele nebo skoropřítele, kterého potkal, zastavil, zahnal do úzkých, uprosil, obtěžoval a nakonec přivedl domů na večeři nebo na čaj a zákusky.

Martin naslouchal - a uslyšel dole Psa a za ním kroky přibližující se v lehkém dešti. U domovních dveří zazvonil zvonek. Maminka otevřela, ozval se nezřetelný tichý hovor, Martin se posadil na posteli, tvář rozzářenou. Stupně na schodišti zavrzaly. Klidně se zasmál hlas mladé ženy. To je přece slečna Haightová, jeho učitelka ze školy!

Dveře do ložnice se rozlétly.

Martin měl společnost.

Ráno, odpoledne, večer, rozbřesk a stmívání, slunce a měsíc obíhaly se Psem, který věrně hlásil teplotu půdy i vzduchu, barvu země a stromů, hustotu mlhy a deště, ale - a to bylo ze všeho nejdůležitější, přiváděl s sebou znova a znova - slečnu Haightovou.

V sobotu, v neděli a v pondělí pekla Martinovi polévané pomerančové koláčky a nosila mu z knihovny knihy o dinosaurech a jeskynních lidech. V úterý, ve středu a ve čtvrtek jí nějak bůhvíjak porazil v dominu, nějak bůhvíjak prohrála v dámě a pak už měla strach, že co nevidět jí docela lehce dá mat i v šachu. V pátek, v sobotu a v neděli si povídali a vůbec se jim nechtělo přestat a ona byla tak mladá a takový smíšek a tak hezká, její vlasy byla jemná zářící hněd jako ta roční doba za okny a chodila lehce, vzpřímeně a rychle, že zvláštní něha rozbušila jeho srdce v hořkém odpoledni, kdykoli ji uslyšel. A nad to nade vše znala tajemství znamení a dovedla číst a vyloužit Psa a jeho symboly, které svými záračnými prsty našla a očesala z jeho kožichu. Zavřela oči, tiše se smála a hlasem cikánky věštila o světě z pokladů v ruce.

A v pondělí odpoledne byla slečna Haightová mrtvá.

Martin se pomalu posadil v posteli.

„Mrtvá?“ zašeptal.

Mrtvá, řekla matka. Ano, mrtvá. Zabíla se asi milí za městem při automobilovém neštěstí. Mrtvá, ano, mrtvá, a to pro Martina znamenalo studená, to znamenalo mlčení a syrovost a zimu, která přišla o mnoho dřív, než měla. Mrtvá, mlčící, studená, bílá. Myšlenky vířily, byly svátý dolů, usadily se v šepotu.

Martin držel Psa a přemýšlel; otočil se ke zdi. Paní s vlasy barvy podzimu. Paní se smíchem, který byl velmi něžný a nikdy se nevysmíval, a s očima, které se člověku dívaly na ústa, aby viděly všechno, co kdy řekl. Paní, která byla částí podzimu, která mu pověděla o světě to, co Pes nechal nedopovězené. Tlukot srdce a klidný střed šedivého odpoledne. Tlukot srdce se ztrácel...

„Maminko? Co dělají na hřbitově, maminko, pod zemí? To se tam jenom tak položí?“

„Leží tam.“

„Leží tam? A nic víc? To asi nemají moc velkou legraci.“

„Rány Boží, oni tam přece nejsou kvůli legraci.“

„Pročpak nevyskočí a trochu se neproběhnou, když je přestane bavit jenom tam tak ležet? Pánbůh to dost hloupě zařídil...“

„Martine!“

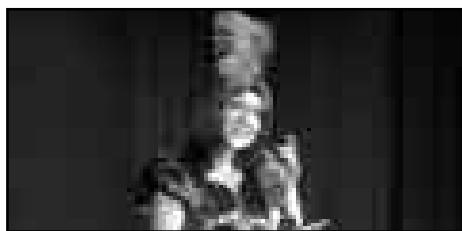
„No, člověk by si myslel, že bude s lidma zacházet líp, než aby jim řekl, aby si lehli a byli zticha. To nejde. To nikdo nedokáže! Jednou jsem to zkusil. Pes to také zkusil. Řeknu mu: 'Mrtvý pejsek!' Chvilku dělá mrtvého, pak ho to přestane bavit, otráví ho to a on zavrtí ocasem nebo otevře jedno oko a podívá se na mě celý zrudlý. Pane, o co, že tihle lidé na hřbitově to dělají zrovna tak, co říkáš, Pse?“

Pes zaštěkal.

„Buď tiše, takhle už ať tě víckrát neslyším mluvit!“ řekla matka.

/redakčně zkráceno/

[- VE VÝTAHU -]

[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

STŘEDA 18. 6.

- 8.30 - 12.00 dílny pro děti ze souborů
- 8.30 - 12.30 semináře pro dospělé
- 9.00 - 10.55 5. blok vystoupení souborů – pro veřejnost
- 13.30 - 15.20 5. blok vystoupení souborů
- Emisar** (Divadélko Růžek České Budějovice)
- Svatební košile** (LDO ZUŠ Český Těšín)
- Z deníku Kate Collemanové** (Křížaly, ZUŠ J. Kličky Klatovy)
- 16.00 - 17.00 diskusní klub pro seminaristy
- 16.30 - 17.00 diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů
- 16.30 - 18.30 dětský diskusní klub
- 17.15 - 18.30 veřejná diskuse o inscenacích 5. bloku
- 20.00 - 20.40 večerní představení
- Pastýřka** (Tlupatlapa Svitavy)

[- Z PRACOVNY -]

Seminární třída C

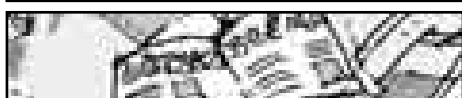
Pracovnu této seminární třídy jste už nejspíš všichni měli možnost prohlédnout. Scházejí se totiž v sálku Městského úřadu, který v podvečerních hodinách slouží intelektuálním rozhovorům seminaristů, vedoucích a lektorů. I dopoledne však zde poletují nosné a vznosné myšlenky, jejichž ústředním tématem je Zrození loutky. Pardon – Birth of a puppet. Dílna je totiž vedena v angličtině a jejími účastníky je denně se obměňující směs Řeků, Čechů, SrboČernohorců, Angličanů, Slováků a Turků v počtu desíti plus jeden lektor. Jeho národnost? Pravděpodobně česká... ale spíše mezinárodně loutkářská. Luděk Richter, loutkář, režisér a divadelní teoretik, vládne dílně na jeho zvyky překvapivě mírnou rukou. I tak se však práce, jdoucí po zdánlivě velmi malých krůčcích, dostává postupně hluboko k jádru pudla – totiž loutky. Ukazují se její možnosti dané tvarem, materiálem, kvalitou, zvukem, pohybem, energií... Prvním

úkolem je zaujmout diváka skrz metaforické možnosti předmětu, druhým pak navázat vztahy mezi předměty, dalším sdělit téma... Prvními loutkami se stávají ruce účastníků, postupně se rodí pohyb a zvuky různých typů lahví, které spolu tančí valčík, Quijoti se vrhají proti větrákům, zápasí s lahvemi, tlačí před sebou skály. Seminaristi postupně pouštějí vyšlapané cesty i bezpečí popisnosti a přecházejí ke znaku. Ještě je čeká práce s předměty, které si za domácí úkol nalezli jako něco, co charakterizuje je samotné, a příběhy z jednotlivých zemí, které se budou stávat zdrojem inspirace posledních dílen. Je zážitkem být v dílně, vedené lektorem, který je nejen výborný pedagog a metodik, ale zároveň loutkář, umělec a tvůrce. A je zážitkem vidět možná trochu bolestivý (ostatně, jaký jiný by mohl být), ale rozhodně inspirativní zrod nových loutkářů. Děkuji všem za příjemně strávené dopoledne!

Zapsala pradelna Petra

[- PAVLAČ -]

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 5.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 18.6.2003 v 2:45. Vychází - 18.6.2003 ve 10:45. Náklad - 300 ks.